



FERENCZY MÚZEUMI  
CENTRUM

# KINCSKERESÉS KALAND TUDOMÁNY

KÖZÖSSÉGI  
RÉGÉSZETI  
PROJEKTEK  
PEST MEGYÉBEN



Hümlitas ábrázolása az erénytál közepén



A múzeumi szférában és a köztudatban az elmúlt években bukkant fel a közösségi régészet fogalma, mely a társadalom szélesebb rétegeivel közösen végzett régészeti kutatómunkát fedi. A régészet iránt érdeklődő civilekkel szövődő összetett kapcsolatrendszerrel a mindennapi gyakorlatban egyre sűrűbben találkozunk. Az együttműködés révén a régészetbe új impulzusok és szereplők kerültek, ami merőben új kutatási szempontokhoz és eredményekhez vezetett. A közösen végzett terepi kutatómunka, a fémkeresőzés elterjedése, és ennek következményeként a kutatás látókörébe kerülő emléktárgy valóságos információ-robbanást jelentett a tudományos kutatás számára: kiemelkedő jelentőségű régészeti emlékek kerültek be az örökségvédelmi intézményekbe, amelyek sok tekintetben újraírják az elmúlt korok anyagi kultúrájáról vallott elképzeléseinket.

Kiállításunk a Ferenczy Múzeumi Centrum közösségi régészeti programját a maga összetettségével jeleníti meg. Az elmúlt 12 évben folytatott tervásatások, leletmentések és műszeres lelőhelyfelderítések szakmai eredményeit, illetve a projektek során megtalált leleteket mutatjuk be. A kiállítás alapját a kiemelkedő jelentőségű új szerzemények képezik. Külön teret foglalkozik a kincs fogalmának régészeti értelmezésével. Itt elsősorban arany- és ezüsttárgyakat, különböző korokból származó kincs- és éremleleteket állítunk ki. Több mint egy évtizede zajlik programszerűen a különösen veszélyeztetett honfoglalás kori temetők leletmentése. Ezeknek az eredményeknek egy része még szintén ismeretlen a kutatás és a nagyközönség számára. További látványos eredményekkel szolgáló, tervszerű kutatási projekt a tatárjárás kori érem- és kincsleletek



Terepbejáráson a Közösségi Régészeti Egyesület önkéntesei 2020 őszén



A sarvas-hegyi tatárjárás kori  
kincslelet ezüstérméi

azonosítása, feltárása. Látható a több ezres darabszámú érmét magába foglaló késő középkori – kora újkori érdei kincslelet is. Intézményünk önkéntesei ország-szerte vettek részt közösségi régészeti projektekben, az országos együttműködés eredményeit olyan emblemikus helyekről származó leletekkel illusztráljuk, mint például a muhi csatatér. A kiállítás nem kerüli meg a vegyes megítélésű fémkeresőzés problémáit, az összetett társadalmi jelenség árnyaltabb megközelítésére tesz kísérletet. Különösen gazdag interpretálási lehetőségeket kínálnak a múzeumbarát, etikus fémkeresőzés során megtalált fémleletek és a megtaláláshoz kapcsolódó történetek.

A nagyközönség változatos formákban fogalmazza meg kulturális igényeit, és ezek egyike a terepi régészeti kutatásokba való direkt kapcsolódás. A Ferenczy Múzeumi Centrum vállalta ezt a kihívást, így az önkéntesek segítségével számtalan kincslelettel gyarapodott gyűjteménye. A kiállítással országos léptékben is fel szeretnénk hívni a figyelmet a közösségi régészeti programok jelentőségére és eredményességére.



Aranyozott ezüst tarsolyekez  
a bugyi-felsőványi honfoglalás kori temetkezésből



Az Ócsai Tájvédelmi Körzet lelőhelyeinek felderítése önkéntesekkel 2015 őszén

The concept of community archaeology, which means archaeological research carried out in cooperation with civil society, has appeared in the past few years in museum circles and among the public. We interact increasingly with the complex network we've formed with civilians interested in archaeology. Due to our collaboration, new impulses and stakeholders have entered archaeology, which has led to completely new viewpoints and achievements in research. Fieldwork done in cooperation, the spread of metal detector use, and the find material coming to light because of these, has led to an information boom: significant archaeological artefacts have found their way to heritage institutions, which rewrite our hypotheses about the material cultures of past societies.

Our exhibition displays the community archaeology activity of the Ferenczy Museum Center in its complexity. We present the results of salvage and research excavations, geophysical and metal detector surveys, as well as the find material obtained during these projects in the past 12 years. The basis of the exhibition is the exceptional new artefacts. A separate room is dedicated to the archaeological interpretation of the concept of treasure. Here, we display mostly gold and silver objects, treasure hoards and coins of different historical eras. The excavations of highly endangered Hungarian Conquest period cemeteries has been going on for more than a decade. The results of this research are still not entirely known to both professionals and the general public. Another research project that has brought spectacular results is the excavation and identification of Mongol Invasion period coins and hoards. The Érd treasure that consists of

several thousand late medieval – early modern coins will also be exhibited. Our volunteers have taken part in community archaeology projects throughout the country, and these collaborations are illustrated by finds from emblematic sites, such as the Muhi battlefield. The exhibition does not avoid the controversies of metal detector use but attempts to approach it in a nuanced way. Finds discovered during ethical metal detector surveys and the stories of these artefacts offer exceptionally rich layers of interpretation.

The public expresses their demand for culture in various forms, and one of these is direct participation in archaeological fieldwork and research. The Ferenczy Museum Center has accepted this challenge, and has been rewarded with countless treasure finds thanks to the help of volunteers. With this exhibit, we would like to raise nationwide awareness of the significance and success of community archaeology programs.



Aranyozott bronz ereklyetartó  
mellkereszt előlapja Jászkarajenőről

# A KIÁLLÍTÁSHOZ KAPCSOLÓDÓ PROGRAMOK

## **JÚNIUS 19. SZOMBAT, 17.00**

A kiállítás hivatalos megnyitója.

## **JÚNIUS 25. PÉNTEK, 17.00**

Kurátori tárlatvezetés

Dr. Rácz Tibor Ákos régésszel.

## **JÚNIUS 26. SZOMBAT, MÚZEUMOK ÉJSZAKÁJA**

- **16:00-24:00**  
Online szabadulószooba egyéni játékosok és csapatok számára.
- **16:00**  
Családok versenye - régészeti társasjáték  
Tóth Olivér Artúr játékmesterrel.
- **21.30**  
Keressük a kincset!  
Dr. Rácz Tibor Ákos régész előadása.

## **JÚLIUS 16. PÉNTEK, 17.00**

Kurátori tárlatvezetés Dr. Rácz Tibor Ákos régésszel.

## **JÚLIUS 24. SZOMBAT, 17.00**

„Az élet fáját a földre helyezték” – 10. – 11. századi kereszték a Kárpát-medencéből és a magyarság megtérésének folyamata - Dr. Langó Péter régész előadása.

## **AUGUSZTUS 06. PÉNTEK, 17.00**

Tárlatvezetés Nagy Balázs régész és numizmatikai gyűjteményvezetővel.

## **AUGUSZTUS 28. SZOMBAT, 17.00**

Éremleletek a mohácsi csatavesztés után  
Pest megyében – Nagy Balázs régész és numizmatikai gyűjteményvezető előadása.

## **SZEPTEMBER 10. PÉNTEK, 17.00**

Kurátori tárlatvezetés Dr. Rácz Tibor Ákos régésszel.

## **SZEPTEMBER 19. VASÁRNAP, 10.00**

Családi Nap

## **SZEPTEMBER 25. SZOMBAT, 17.00**

Fémkeresős kutatások a Muhi csatatéren – Dr. Laszlovszky József régész-történész előadása.

- A rendezvények védettségi igazolvány felmutatásával és előzetes regisztrációval ([regisztracio@muzeumicentrum.hu](mailto:regisztracio@muzeumicentrum.hu)) látogathatóak.
- A programváltoztatás jogát fenntartjuk!



Aranyozott bronz szíjvég  
támadó oroszlánnal Dabas-Besnyőről

A broszúra a Kincskeresés, kaland, tudomány, Közösségi régészeti projektek Pest megyében című kiállítás alkalmából készült. Ferenczy Múzeumi Centrum, Szentendre, 2021. június 20. – 2022. január 30.

This brochure was published on the occasion of the exhibition entitled Treasure Hunt, Adventure and Science - Community Archaeology projects in Pest County. Ferenczy Museum Center, Szentendre, 20 June 2021 – 30 January 2022

Kiadja | Publisher Ferenczy Múzeumi Centrum

Felelős kiadó | Publication overseen by PROSEK Zoltán

Kurátor | Curator Dr. RÁCZ Tibor Ákos

Grafikai terv | Graphic design HERR Ágnes  
Angol fordítás | English translation MOHÁCSI Borbála  
Fotó | Photo DEIM Balázs, RÁCZ Tibor Ákos

Nyomda | Press Pannónia Nyomda Kft.

© szerzők | The authors  
© fordítók | The translators  
© Ferenczy Múzeumi Centrum, 2021

A broszúra szerzői jogilag védett. A kiadó előzetes írásos hozzájárulása nélkül részleteiben sem reprodukálható | All rights reserved. No part of this brochure can be reproduced without express written permission from the publisher.



FERENCZY MÚZEUMI  
CENTRUM



Salisbury  
RÉGÉSZETI KFT.



Szentendre



SZABOLCSI  
RÉGÉSZETI MÚZEUM



SZIRM  
RÉGÉSZETI MÚZEUM



SZENT ISTVÁN  
KIRÁLY MÚZEUM



KECSKEMÉTI  
KÖTÖNY JÓZSEF  
MÚZEUM



HERMAN OTTÓ MÚZEUM



Duna  
Múzeum  
Esztergom



BUDAPESTI  
TÖRTÉNELMI  
MÚZEUM  
VÁRMÚZEUM



TIM  
TUDÁS ÉS ÉRTELMEZÉS



nka  
NEMZETI KÖZTUDOMÁNYOS  
KÖZPONT

A kiállítás csütörtöktől vasárnapig  
10 és 18 óra között látogatható.

The exhibition is on view from Thursday  
to Sunday from 10 am to 6 pm.



FERENCZY MÚZEUMI  
CENTRUM

SZENTENDRE  
2021

Infó: +36 20 779 6657 | [info@muzeumicentrum.hu](mailto:info@muzeumicentrum.hu)  
[www.muzeumicentrum.hu](http://www.muzeumicentrum.hu) | [f /ferenczymuzeumicentrum](https://www.facebook.com/ferenczymuzeumicentrum)  
[@muzeumicentrum](https://www.instagram.com/muzeumicentrum) | [y ferenczymuzeumicentrum](https://www.youtube.com/ferenczymuzeumicentrum)

#KINCSKERESES #KALAND #TUDOMANY  
#KOZOSSEGIREGESZET #FERENCZYMUZEUM